شؤرشي بةردةوام ضي ية؟ بةلَطةنامةكان

نووسيني: ليؤن ترؤتسكي
وةرطيراني: ئاسؤ شابان

بیرۆکەی شۆرشی بەردەوام، لەم کاتەدا داوای ئەوپەری سەرنجی هەر مارکسیەک دەکات لەبەرئەوەی، پێشکەوتنی ململانێی ئایدۆلۆژی و ململانێی چینایەتی بە تەواوی ئەم باسەی لە بیرەوەری جیاوازیە کۆنەکانی نێوان مارکسیەکان و ڕوسەکان دەرهێناوە و پێشنیارکردنی وەک باسێکی پەیوەست بە شۆرشی جیهانی بە شیێوەیەکی گشتی و پەیوەندیکانی ناوەوەو شێوەکانی .
مانای بیرۆکەی شۆرشی بەردەوام بۆ ئەو وولاَتانەی کە گەشەی بۆرژوازیەت تیایاندا دواکەوتوە، بە تایبەت کۆلۆنیال و نیمچە کۆلۆنیالەکان چارەسەری راستەقینەو تەواو بۆ مەهامە دیموکراتیەکان و مەهامی ڕزگاری نەتەوایەتی تیایدا، ناتوانرێ بێتە دی تەنها بە دیکتاتۆریەتی پرۆلیتاریا نەبێت ،کەوا پێشرەوایەتی گەلی ژێردەست دەکات، وەبە شێوەیەکی تایبەت جەماوەرە جوتیاریەکەی .
مەبەست تەنها لە باسە کشتوکالیەکان نیە، بەلکو باسە نەتەوەیەکانیشە، کە دەورێکی سەرەکی هەیە لەشۆرشی دیموکراتیدا بۆ جووتیاران، ئەوانەی کە زۆرینەی تەواوی وولاَتە دواکەوتوەکانیان پێک هێناوە، وە بەبێ هاوپەیمانێتی نێوان پرۆلیتاریاو جوتیاران ، ناتوانرێ مەهامی شۆرشی دیموکراتی بسازێنرێ، وە هەتا ناتوانرێ بەشێوەیەکی جدیش پێشنیار بکرێت. بەڵکە هاوپەیمانێتی نێوان ئەم دوو چینەش نایەتە دی بەبێ خەباتێکی سەرسەختانە دژی بۆرژوازی لیبرالی نەتەوەیی .
هەرچەند بێ پانتایی قۆناغە سەرەتاییەکانی شۆرش لە وولاَتە جیاکاندا، ناتوانین لە هاوپەیمانێتی شۆرشگێرانەی نێوان پرۆلیتاریاو جوتیاران تێبگەین، تەنها لە ژێر سەرکردایەتیەکی سیاسیدا نەبێ بۆ پێشرەوانی پرۆلیتاریای ڕێکخراو لە پارتێکی کۆمۆنیستدا ئەمەش بەو مانایە دێ کە ناتوانرێ سەرکەوتنی شۆرشی دیموکراتی بگاتە ئەنجام, تەنها لە ڕێگەی دکتاتۆریەتی پرۆلیتاریاوە نەبێ، کە ئەویش پشتیوانە بە هاوپەیمانیەتی لەگەڵ جوتیاراندا ، کە یەکەم جار مەهامی شۆرشی دیموکراتی تیایدا بە دیدێت. گەرهاتوو دروشمی بلاشیفەی کۆن (دکتاتۆریەتی کرێکاران و جوتیارانی دیموکرات) لە بۆچوونی مێژووییەوە نرخاند، بەتەواوی دەربرینی ئەو پەیوەندیە دەدۆزینەوە کەلە نێوان پرۆلیتاریاو جوتیاران و بۆرژوای لیبرالدا هەیە ، کە لە سەرەوە دیاری کراوە، شۆرشی ئۆکتۆبەریش ئەمەی سەلماند، بەلاَم دارشتنە کۆنەکەی لینین پێشتر سنووری بۆ سرووشتی ئەو پەیوەندیە رامیاریە هاوبەشەی نێوان پرۆلیتاریاو جوتیاران لە نێو بەشە شۆرشگێرەکەیدا دانەنا ، بە چەند دەربرینێکی تر ، ئە و دارِێژراوەی بە زۆر پەسندکرد کەلە هەندێ سەپێندراوی نادیاری جەبریدا هاتبوو ، کە دەبوایە ئاواڵە بوایە، لە ئەنجامی تاقیکردنەوەی مێژوودا، لە بەرامبەر هەندێ ژمێردیاری دیارکراودا ، تاقیکردنەوە مێژووییەکان ئەوەیان سەلماند ، لە بارودۆخێکدا کە هیچ لێکدانەوەیەکی تری قبول نەدەکرد. بەشداربوونی جووتیاران هەرچۆنێک بێت گرنگی شۆرشگێرایەتی، ناتوانێت بێلایەن بێت ، ئەی چۆن سەرکردە بێت. جووتیاران یان بە دوای کرێکاران دەکەون یان بۆرژوازی ، ئەمەش ئەوەدەگەیەنێ کە ئەوان ناتوانن لە (

دکتاتۆریەتی کرێکاران و جووتیارانی دیموکرات) تێبگەن، تەنها بە دیکتاتۆریەتی پرۆلیتاریا نەبێ ، کە جەماوەری جووتیاران بە دوا خۆیدا رادەکێشی .
دکتاتۆریەتی دیموکراتی کرێکاران و جووتیاران وەک پەیڕەو باشترین ناوەرۆکی چینایەتی دکتاتۆریەتی پرۆلیتاریای هەیە ، ناشیەتە پێکهاتن لەکاتێکدا نەبێ کە بتوانێ پارتێکی شۆرشگێری بێلایەن رێک بخرێت ، کە بەرژەوەندیە دیموکراتیەکانی جووتیاران و بۆرژوازی بچوک بە شێوەیەکی گشتی دەربرێت .
حیزب بە یارمەتی پرۆلیتاریا دەتوانێ دەست بەسە دەسەڵاتدا بگرێت و وە دەست نیشانی بەرنامەی شۆرشگێری بکات، مێژووی نوێ، بە تایبەتی مێژووی ڕوسیا لە نێوان ئەم (25) ساڵەی دوایدا دەست نیشانی ئەوە دەکات کە ناتوانرێ بەسەر ئەو ریگریەدا بپەرنەوە، بەبێ دروستکردنی حیزبێکی جووتیاری واتە وونکردنی بۆرژوازی بچووک (جووتیاران) بۆ ئازادی ئابووری و سیاسی ، وە بوغرای قوولی ناوەوەیان رێدەدات بە هەندێ لە توێژەکانی سەرەوەیان لەگەڵ بۆرژوازی گەورەدا هاوپەیمان بن ، لەکاتی یەکالآبوونەوەودا وە بە تایبەتی لە کاتی شەرو شۆرشدا ، لەکاتێکدا هەموو توێژەکانی تری دنیا لەگەڵ پرۆلیتاریادا هاوپەیمان دەبن ، توێژەکانی ناوەندیش ناچار دەبن لە نێوان ئەم دوو هێزە گەورەیەدا یەکێک هەڵبژێرن ، لە نێوان رژێمی کرنسکی و دەسەڵاتی بەلشەفیدا ، لە نێوان کیومنتانغ و دکتاتۆریەتی پرۆلیتاریادا ، ناکرێت و نابێت رژێمێکی نێوەند هەبێت ، واتە دکتاتۆریەتی دیموکراتی کرێکاران و جووتیاران .
هەوڵدانی ئەمرۆی کۆمۆنیستی نێونەتەویی، سەپاندنی دروشمی (دکتاتۆریەتی کرێکاران و جووتیارانی دیموکراتە) بەسەر وولآتانی خۆرهەڵاتدا کە زۆر دەمێکە مێژوو پیادەڕوات هیچ مانایەکی نیە تەنها مانای کۆنەپەرستی نەبێت ، وە هێندەی ئەم درووشمە لە بەرامبەر درووشمی دکتاتۆریەتی پرۆلیتاریادا بەکاردەهێنرێت کە لەرووی رامیاریەوە یارمەتی هەڵوەشاندنەوەو تواندنەوەی پرۆلیتاریا دەدات لە نێو جەماوەری بۆرژوازی بچوکدا ، بەمەش بارودۆخێکی لەبار هەلدەکەوێ بۆ دروست بوونی دەسەڵاتی بۆرژوازی نەتەوەییو لە نێو چوون و داروخانی شۆرشی دیموکراتی ، خستنە ناوەوەی ئەم درووشمە لە بەرنامەی کۆمۆنیزمی نێونەتەوەیی ، لە راستید ا خیانەتێکی مارکسیانە بوو لە داب و نەریتی ئۆکتۆبەری بەلشەفی .
دکتاتۆریەتی پرۆلیتاریا کە دەسەڵاتی گرتە دەست وەک هێزێکی سەرکردایەتی شۆرشی دیموکراتی ، بە دڵنیاییەوە بە شێوەیەکی سەرەکی و خێرا رووبەرووی هەندێ تێکشکاندنی قووڵ دەبێتەوە لە یاسای خاوەندارێتی بۆرژوازی ، شۆرشی دیموکراتی ، لە کاتی گەشەکردنیدا راستەوخۆ دەگۆرێت بۆ شۆرشێکی سۆسیالیستی و پاشان دەبێتە شۆرشێکی بەردەوام .
وەرگرتنی دەسەڵات لە لایەن پرۆلیتاریاوە سنوور بەندی شۆرش ناکات ، بەڵکو تەنها والآی دەکاتەوە ، وە ناتوانرێت لە بنیادی سۆسیالیستی تێبگەین تەنها لەسەر بنەمای ململانێی چینایەتی نەبێ لەسەر ئاستی نەتەوەیی و نێودەوڵەتی . ئەم ململانێیە ، بەلەبەر چاو گرتنی یەکجارەکی دەسەڵاتی پەیوەندیە سەرمایەداریەکان لە سەر ئاستی جیهانی ، بە دڵنیاییەوە دەگاتە ئاستی تەقینەوەی توند ، واتە شەری ناوخۆ لە ناوەوەو شەری شۆرشگێرانەش لە دەرەوە ، بەمەش سونەتی بەردەوام بوونی خودی شۆرشی سۆسیالیستی دروست دەبێت ، گەر هاتوو پەیوەست بوو بە وولآتێکی دواکەوتوەوەو شۆرشی دیموکراتی تیایدا دروست ببوو ، یان بە وولآتێکی سەرمایەداری کۆنەوە کە بۆ ماوەیەکی زۆر درێژ بە دیموکراتییەت و پەرلەمانتارێدا رۆیشتبێت .
ناتوانرێ شۆرشی سۆسیالیستی لە سنووری نەتەوەییدا تەواو بکرێت ، یەکێ لە هۆیە سەرەکیەکانی قەیرانی کۆمەڵگەی بۆرژوازی لە بوونی نەتەوەی بەرهەم هاتوو پێکدێت ، کە ئەم کۆمەڵگایە دروستی کردووەو

دەیەوێت لە سنووری دەوڵەتێکی نەتەوەییدا بچێتەدەرێ، لەئەنجامی ئەمەشدا شەرەکانی ئیمپریالیزم لە لایەک و وولاتە یەکگرتووە بۆرژوازیە ئەوروپیەکان لە لایەکی تر دێتە گۆرێ .
شۆرشی سۆسیالیستی لەنێو چوارچێوەی نەتەوەدا دەست پێدەکات و وە لەسەر ئاستی نێودەوڵەتی گەشە دەکات ، پاشان لەسەر ئاستی جیهانی تەواو دەبێت . بەمەش شۆرشی سۆسیالیستی بەردەوام مانایەکی تازەتری دەبێت ، فراوانتر لە ووشەیەک، ناتوانێ تەواو ببێت تەنها بە سەرکەوتنی یەکجارەکی کۆمەلگەی تازە نەبێت بەسەر هەموو ئەستێرەکەماندا .
ئەو وێنەیەی لە سەرەوە بۆ گەشەی شۆرشی جیهانی کێشامان ، مەسەلەی وولاتانی (پێگەیشتوو) یان (پێنەگەیشتوو)بۆ سۆسیالیزم رەت دەکاتەوە ، بە پێی ئەو داریژراوە داواکراوە نەبزوەی کە بەرنامەی کۆمۆنیزمی نێودەوڵەتی ئێستا دایناوە هێندەی سەرمایەدار بازاری جیهانی و دابەشکردنی جیهانی کارو هێزی جیهانی بەرهەم هێنانی دروست کردوە ، کۆی ئابووری جیهانیشی بۆ بنیادی سۆسیالیزم ئامادە کردوە .
هەموو وولاتە جیاکانی دنیا دەیگەنێ ، هەریەک بە رێگەیەکی جیاوازو لە بارودۆخێکی گونجاودا ، وولاتانی دواکەوتوو دەتوانن پێش وولاتانی پێشکەوتوو بگەنە دکتاتۆریەتی پرۆلیتاریا بەلام دواتر دەگەنە سۆسیالیزم .
وولاتێکی دواکەوتووی کۆلۆنیاڵ یان نیمچە کۆلۆنیاڵ کە پرۆلیتاریا تیایدا تەواو خۆی ئامادە نەکردووە کە جووتیاران لە دەوری خۆی کۆکاتەوە و دەسەلات بگرێتە دەست ، ئەو بە پێی ئەم زەمینەیە بێ توانایە شۆرشی دیموکراتیەت تەواو بکات ، بەلام لە وولاتێکدا کە پرۆلیتاریا دەگاتە دەسەلات لە رێگەی شۆرشی دیموکراتیەوە ، هەمان چارەنووسی دکتاتۆریەت و سۆسیالیستی پێشووی نابێت ، بارمتەی هێزی بەرهەم هێنانی نەتەوەیمان کرد بە هێندەی بارمتەی پێشکەوتنی شۆرشی سۆسیالیستی جیهانی .
بیرۆکەی سۆسیالیزم لە یەک وولاتدا ، کە لەسەر رەچکەی دژایەتی ئۆکتۆبەر روابێت ، تەنها تاکە بیرۆکەیەکە کە بە شێوەیەکی قوڵ و دروست پێچەوانەی بیرۆکەی شۆرشی بەردەوام دەبێت ، هەوڵدانی پیاوانی رِیزی دوو ، لەژێر نەشتەری رەخنەدا ، بیرۆکەی سۆسیالیزمی لە یەک وولاتدا سنوور بەند کرد ، لە رووسیای تەنیادا بەهۆی تایبەتمەندێتی تایبەتی (گەورەیی و بەروبوومە سروشتیەکان) کارەکان چاک ناکات بەڵکە زیاتر خراپی دەکات ، وازهێنان لە هەڵوێستی جیهانی ، بە شێوەیەکی مسۆگەر دەگاتە رێکەوتنی نەتەوەیی ، یان بۆ تێروانینی باشترین و چاکترینی تایبەت کە رێگە دەدات بە هەندێ وولات گەمەی سەرکەوتنی پێ ببەخشێ ، کە وولاتانی تر ناتوانن بیگەنێ .
دابەشکردنی جیهانی بۆ کار ، وە پشت بەستنی پیشەسازی سۆڤیەت لەسەر تەکنەلۆجیای بێگانە و وە پشت بەستنی هێزی بەرهەم هێنان لە وولاتانی پێشکەوتوودا لەسەر مادەی خامی ئاسیا ...هتد ، دروست بوونی کۆمەلگەی سۆسیالیستی بێلایەن و دابراو لە هەر پارچەیەک بێت لە جیهاندا کردۆتە مەحاڵ .
بیرۆکەی ستالین و بۆخارین دژایەتی شۆرشی دیموکراتی بە شۆرشی سۆسیالیستی بە تەنها بە شێوەیەکی میکانیکی ناکەن، بەدەر لە تاقیکردنەوەکانی شۆرشەکانی رووسیا بەڵکو شۆرشی نەتەوایەتی بەسەر شۆرشی جیهانیدا پێ باشترە .
ئەوان بەروبوومی وولاتانی دواکەووتو دەخەنە خزمەت بنیادنانی رژێمی دیکتاتۆری دیموکراتی ، کە هێنانەگۆرێی مەحاڵە و لە رووی دکتاتۆریەتی پرۆلیتاریادا بەرزی دەکاتەوە ، بەمەش هەندێ خەیاڵ و ئەندێشە دەچێتە نێو ئەم بیرۆکەیە لە سیاسەتدا کە خەباتی پرۆلیتاریا ئیفلیج دەکات ، لە پێناو دەسەلات لە خۆرهەلات و قووڵبوونەوەی سەرکەوتنی شۆرشەکانی وولاتانی داگیرکراو .
بە پێی بیرۆکەی پیاوانی ریزی دوو ، گرتنی دەسەلات لەلایەن پرۆلیتاریاوە ، خۆی لە خۆیدا شێوەیەکە لە تەواوکردنی شۆرش بە پلەی نەوەد ، بە پێی دەربرینی ستالین سەردەمی والابوونی چارەسەری

نەتەوایەتیە ، بیرۆکەی تێکەڵاو بوونی کۆلاک بە سۆسیالیزم وە بیرۆکەی (پاڵەوانانی کاریگەر) بۆرژوازی جیهانی ، ناتوانرێت لە یەکتر جیابکرێنەوە ، وەهەروەها لەگەڵ بیرۆکەی سۆسیالیزم لە تەنها یەک وولاتدا ، پێکەوە دەوەستن و پێکیشەوە هەرەس دێنن .
بیرۆکەی سۆسیالیزمی نەتەوەیی(کۆمۆنیزمی نێونەتەوەیی) وەک چەکێکی یارمەتیدەر بەکاردەهێنێ و دەیخاتە خزمەت خەبات کردن لە دژی بەکاربردنی چەک ، سیاسەتی ئێستای کۆمۆنیزمی نێونەتەوەیی ، پەیرەوەکەیی و هەڵبژاردنی سەرۆکەکانی تەواو لەگەڵ ئەو ڕۆچونەدا دێتەوە ، وە کردویەتیە تیپێکی یاریدەدەرو هیچ ئامادەییەکی نیە بۆ دەرئەنجامدانی ئەو مەهامەی کە پێشنیاری لەسەر کرابوو بە شێوەیەکی بێلایەن .
بەرنامەی کۆمۆنیزمی نێونەتەوەیی ، ئەوەی بۆخارین دایناوە ، بە تەواوی گواستنەوەیە ، هەوڵدانێکی بێ هوودەیە بۆ سەرکەوتن لە نێوان بیرۆکەی سۆسیالیزم لە یەک وولاتدا لەگەڵ مارکسیزمی نێونەتەوەیی ، لەکاتێکدا ناتوانین ئەوەی دواهەمین لە ڕەوتی بەردەوامی شۆرشی جیهانی جیابکەینەوە . خەباتی نارەزایەتیەکانی چەپە کۆمۆنیستەکان لە پێناو سیاسەتێکی دروستداو وە پەیرەوێکی چاک لە کۆمۆنیزمی نێونەتەوەییدا ، بە شێوەیەک لەگەڵ خەبات لەپێناو بەرنامەیەکی مارکسی بەستراوەتەوە کە لەیەکتر جیاناکرێنەوە ، وە مەسەلەی بەرنامە بەستراوەتەوە بە دوو بیرۆکەی دژ بەیەکەوە : بیرۆکەی شۆرشی بەردەوام و بیرۆکەی سۆسیالیزم لە یەک وولاتدا. کێشەی شۆرشی بەردەوام لە دەمێک کاتەوە نەخشە بۆ پانتایی ئەو ناکۆکیەی نێوان لینین و ترۆتسکی کێشاوە ، وەباشتر لەوەش ، مێژووش بەکاری هێناوە بەکارهێنانێکی تەواو . ئەم فرمانە بەستراوەتەوە بە خەبات لە نێوان بیرورا بنەرەتیەکانی مارکس و لینین لە لایەک و بژارکردنی ناوەندیش لە لایەکی تر .